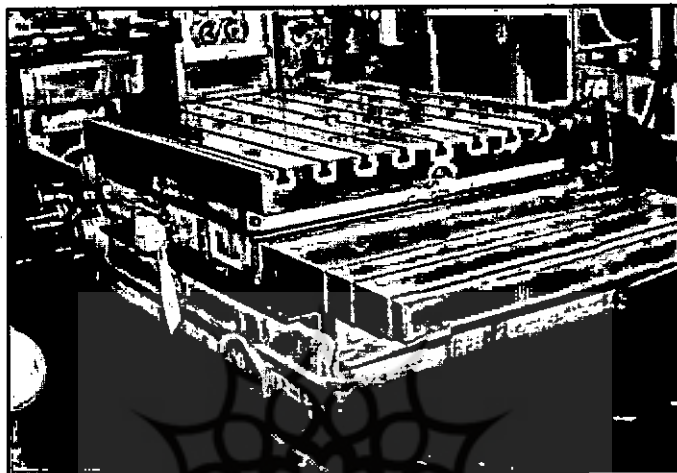

بانکداری توسعه‌ای

(نقش‌ها و فعالیت‌ها)

بخش دوم
سیدمحمد ایرانمنش

▲ مهمترین تأثیر بانک‌های توسعه‌ای، شکل‌گیری بخش خصوصی کارآمد است.

ارزیابی طرح‌های تولیدی، خدمات تولیدی و عمرانی

پیش از این، در مورد وظایف مهم و نقش‌های ارزنده بانک‌های توسعه‌ای سخن رانیدیم. اما انجام موفق وظایف و ایفای دقیق نقش‌های بانک‌های توسعه‌ای در سایه بخش کارشناسی آنها امکان‌پذیر است. در واقع، بخش کارشناسی بانک‌های توسعه‌ای مهمترین سرمایه این بانک‌ها محسوب می‌شود. در این بخش است که کلیه آموخته‌های علمی، اقتصادی و مهندسی باید به تجربه درآید.

بخش کارشناسی بانک‌های توسعه‌ای، طرح‌های تولیدی و خدمات تولیدی را از جنبه‌های زیر مورد بررسی و یا ارزیابی قرار می‌دهد: (۱) بازار، (۲) اقتصادی - اجتماعی، (۳) فنی، (۴) سازمانی (۳)، (۵) مدیریتی (۲)، (۶) مالی.

به طور کلی، بخش کارشناسی بانک‌های توسعه‌ای در ارزیابی طرح‌ها می‌کوشد تا به شش پرسش مهم زیر پاسخ گوید:

- ۱) آیا کالای مورد بررسی، بازار داخلی یا بازار صادراتی دارد؟ (بررسی بازار).
- ۲) آیا تولید کالا، منافع خالص اقتصادی - اجتماعی در بردارد؟ (تحلیل هزینه - فایده اجتماعی).
- ۳) آیا کالا را می‌توان تولید کرد؟ (بررسی فنی).

و فنون مدیریت اداری و مالی شرکت‌ها مربوط می‌شود. در این دوره‌ها، ممکن است جلسات کارآموزی، در بخش کارشناسی بانک‌ها و یا جلسات کارآموزی در شرکت‌ها گنجانده شود.

آموزش غیررسمی یا آموزش غیرمستقیم: کارشناسان بانک‌های توسعه‌ای، ضمن ارتباطات نزدیک با سرمایه‌گذاران و مدیران شرکت‌ها به منظور رفع مشکلات آنها و همچنین، با کارگزاران دولتی، به طور غیرمستقیم بخش قابل توجهی از تجربیات ارزنده خود را به آنان انتقال می‌دهند.

آموزش‌های غیرمستقیم بانک‌های توسعه‌ای به خاطر فعالیت‌های گسترده این بانک‌ها، در سطوح مختلف جامعه اقتصادی راه می‌یابد. بانک‌های توسعه‌ای به سبب ماهیت فعالیت‌های خود از پیشگامان تفکر، عملی و پیشرفت صنعتی و تولیدی کشورها محسوب می‌شوند و ناخودآگاه این تفکر و پیشرفت را در جامعه اشاعه می‌دهند.

شاید گزافه نباشد که بگوییم برخی از بانک‌های توسعه‌ای با آموزش‌های گسترده رسمی و غیررسمی خود، بیش از هر سازمان و مؤسسه‌ای دیگر در کشورها با صرف کمترین هزینه و نیرو، بیشترین تعداد از مردم را برای استقرار نظام سنجیده تولیدی تربیت می‌کنند.

در بخش نخست این مقاله، پس از مروری بر تعریف، وظایف و اهداف بانک‌های توسعه‌ای، به تشریح برخی از نقش‌های اجرایی و ستادی این بانک‌ها و نقش‌های واسطه‌ای درون‌کشوری و برون‌کشوری آنها پرداختیم. اینک ادامه بحث درباره نقش آموزشی بانک‌های توسعه‌ای و اثرات فعالیت این بانک‌ها بر نظام اقتصادی - اجتماعی جوامع را ملاحظه می‌فرمایید.

بانک و اقتصاد

نقش آموزشی بانک‌های توسعه‌ای

نقش مهم دیگر بانک‌های توسعه‌ای که اغلب نادیده گرفته می‌شود، نقش آموزشی آنهاست. این بانک‌ها دو نوع آموزش را ارائه می‌نمایند: (۱) آموزش رسمی، (۲) آموزش غیررسمی.

آموزش رسمی: بانک‌های توسعه‌ای، معمولاً دوره‌های آموزشی رسمی برای تربیت کارشناسان جدید بانک و یا سازمان‌ها و مؤسسات و حتی بانک‌های دیگر برگزار می‌نمایند. برخی از این دوره‌ها، به آموزش اصول و فنون ارزیابی طرح‌ها و نظارت بر طرح اختصاص دارد و برخی دیگر نیز به آموزش اصول

۴) آیا تشکیلات اداره شرکت، ساختاری مناسب دارد؟ (بررسی سازمانی).

۵) آیا مدیران شرکت برای تصمیم‌گیری صحیح و اداره کارآمد شرکت مناسب هستند؟ (بررسی مدیریتی).

۶) آیا صاحبان شرکت از توانایی مالی کافی برخوردار هستند؟ در اینصورت، آیا اجرای طرح سودآور خواهد بود؟ (بررسی مالی).

علاوه بر مراحل بالا، یک مرحله دیگر نیز وجود دارد که بیشتر به رابطه حقوقی شرکت و امخواه با بانک توسعه‌ای مرتبط است. نتیجه بررسی حقوقی، اصلاح احتمالی وضعیت حقوقی شرکت به منظور برخورداری از شروط دریافت وام است. بدیهی است که در بررسی حقوقی، تطبیق حقوقی فعالیت شرکت با قوانین و مقررات جاری ناظر بر فعالیت‌های اقتصادی کشور هم مورد نظر قرار می‌گیرد.

معیارهای گزینش طرح‌ها توسط بانک‌های توسعه‌ای

اگرچه توجیه‌پذیری طرح‌های ارجاعی به

○ بانک‌های توسعه‌ای به سبب ماهیت فعالیت‌های خود، از بینگامان تفکر علمی و بینش صنعتی و تولیدی کشورها محسوب می‌شوند و ناخودآگاه این تفکر و بینش را در جامعه اشاعه می‌دهند.

بانک‌های توسعه‌ای از جنبه‌های یاد شده، شروط لازم برای دریافت وام یا تسهیلات است، ولی شروط کافی نیست. شروط کافی عبارت از تطابق با ملاحظات زیر است:

- ۱) اهداف برنامه‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور.
- ۲) قوانین جاری حاکم بر کشور.
- ۳) حفظ محیط زیست.
- ۴) مقررات و سیاست‌های داخلی بانک‌های توسعه‌ای.
- ۵) امکانات مالی و تخصصی بانک‌های توسعه‌ای.

در صورت استفاده بانک‌های توسعه‌ای از منابع مالی خارجی، شروط و مقررات این منابع (سرمایه‌داران و سرمایه‌گذاران و مؤسسات مالی خارجی) نیز مورد نظر قرار می‌گیرد.

فرآیند ارزیابی طرح‌ها، فرآیندی ایستا و انعطاف‌ناپذیر نیست که با خاتمه آن، سرنوشت وام‌دهی به طرح مورد نظر، قطعی شود، بلکه ارزیابی

طرح، فرآیندی پویا و انعطاف‌پذیر است، بدین معنی که کارشناسان بانک توسعه‌ای، پس از درگیر شدن در تمامی ابعاد طرح و آشکار کردن مشکلات و معایب آن، می‌کوشند تا با ارائه نظریات اصلاحی خود، صاحبان طرح را نسبت به رفع معایب و نارسایی‌های آن ترغیب نمایند. بدیهی است که در صورت رفع معایب مذکور و موجه شدن طرح از نظر کارشناسان، بانک نسبت به اعطای وام به طرح مزبور اقدام خواهد کرد. بنابراین، بانک‌های توسعه‌ای نه تنها به بررسی امکان‌پذیری و یا ارزیابی طرح‌ها از جنبه‌های متعدد می‌پردازند، بلکه در امکان پذیر ساختن طرح‌هایی که موجه نیستند نیز تلاش می‌ورزند. به طور مثال، چنانچه در نتیجه بررسی‌های کارشناسی، ظرفیت تولیدی طرح، اقتصادی نباشد، یا تکنولوژی یا مکان اجرای آن و یا ترکیب مدیران آن و یا بافت مالی آن مناسب تشخیص داده نشود، بانک از متقاضی وام می‌خواهد که نسبت به تغییر و اصلاح مسایل مذکور اقدام نماید تا طرح از نظر شروط وام‌گیری توجیه‌پذیر شود. اما چنانچه امکان چنین تغییرات و اصلاحاتی نباشد و یا متقاضی تمایلی به رفع آنها نداشته باشد، حداقل صاحب طرح از مشکلات طرح و عواقب نامساعد اجرای آن آگاه خواهد شد^(۳).

همانطور که می‌بینیم، ارزیابی طرح‌ها، فرآیندی است که طی آن، کارشناسان با استناد به دانش و تجربه خود و با ارتباطات مستمر و پویا با صاحبان طرح و موشکافی فراوان در بررسی‌های مفصل ابعاد مختلف طرح، به نتایجی سازنده دست می‌یابند که هم متقاضیان را نسبت به چند و چون طرح‌هایشان روشن می‌سازند و هم سلامت اجرای طرح را تا حد امکان تأمین، و در نتیجه، بازگشت سرمایه بانک را نیز حتی‌المقدور تضمین می‌کنند. شاید برخی افراد فرآیند ارزیابی طرح‌ها را نوعی دخالت در ساز و کار (مکانیزم) بازار و در نتیجه، موجب انحراف از روند تخصیص بهینه منابع بحساب آورند، ولی همانطور که تاکنون دیده‌ایم، فلسفه وجودی بانک‌های توسعه‌ای اساساً کمک به شکل‌گیری بخش خصوصی و پیدایی مؤسسات مورد نیاز و فراهم آمدن شرایط مساعد برای کارکرد بهتر نیروهای بازار بوده است. در مقایسه فرآیند توسعه اقتصادی کشورهای پیشرفته امروزی با فرآیند توسعه کشورهای در حال توسعه، باید به تفاوت‌های شرایط ملی و بین‌المللی آنها نیک نظر داشت. شرایط اقتصادی - اجتماعی موجود ملی و بین‌المللی در کشورهای اخیر، در جهت اختلال کارکرد نیروهای بازار در این کشورها عمل می‌کنند. این شرایط به طور خلاصه به شرح زیر می‌باشند:

۱) رابطه ناعادلانه اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته با کشورهای در حال توسعه و تمایل به

وخیم تر شدن این رابطه طی زمان.
۲) تمایل شدید بخش خصوصی کشورهای در حال توسعه به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت و سودآور در فعالیت‌های غیرمولد مانند تجارت کالا، زمین، مستغلات، ارز خارجی، طلا و سایر فعالیت‌های بورس‌بازی و سفته‌بازی.

۳) ضعف شدید ویژگی‌های کارآفرینی در بخش خصوصی کشورهای در حال توسعه. حاصل شرایط نامساعد یاد شده، گرایش وضعیت موجود اقتصادی در کشورهای در حال توسعه به تعمیق هر چه بیشتر نابرابری‌های طبقاتی و منطقه‌ای و گسترش هر چه بیشتر فقر در این کشورهاست. از همین روست که دول کشورهای در حال توسعه می‌کوشند تا از طریق فعالیت‌های گسترده و سنجیده بانک‌های توسعه‌ای، تأثیرات نامساعد عوامل داخلی و خارجی را کاهش دهند و عرصه اقتصاد را برای فعالیت‌های عقلایی‌تر بخش خصوصی مساعد سازند.

اثرات فعالیت‌های بانک‌های توسعه‌ای بر نظام اقتصادی - اجتماعی جامعه

فعالیت‌های گسترده و چند جانبه بانک‌های توسعه‌ای در بلندمدت به تأثیرات متعدد مستقیم و جانبی بر نظام اقتصادی - اجتماعی جامعه می‌انجامد.

الف) اثرات مستقیم و اصلی فعالیت‌های بانک‌های توسعه‌ای بر نظام اقتصادی - اجتماعی جامعه: مهم‌ترین تأثیر بانک‌های توسعه‌ای، شکل‌گیری بخش خصوصی به صورتی عقلایی، قوی و کارآمد در نظام اقتصادی جامعه است.

بانک‌های توسعه‌ای، همراه با تأثیر یاد شده، موجب پیدایش مؤسسات مالی هم خانواده مانند سازمان بورس سهام و شرکت‌های بیمه، مؤسسات حسابرسی و نظام‌دهی مالی که لازمه فعالیت‌های بخش خصوصی کارآمد است، می‌شوند.

در سایه تأثیرات فعالیت‌های بانک توسعه‌ای است که مؤسساتی چون شرکت‌های مهندسان مشاور و خدمات فنی سر بر می‌آورند.

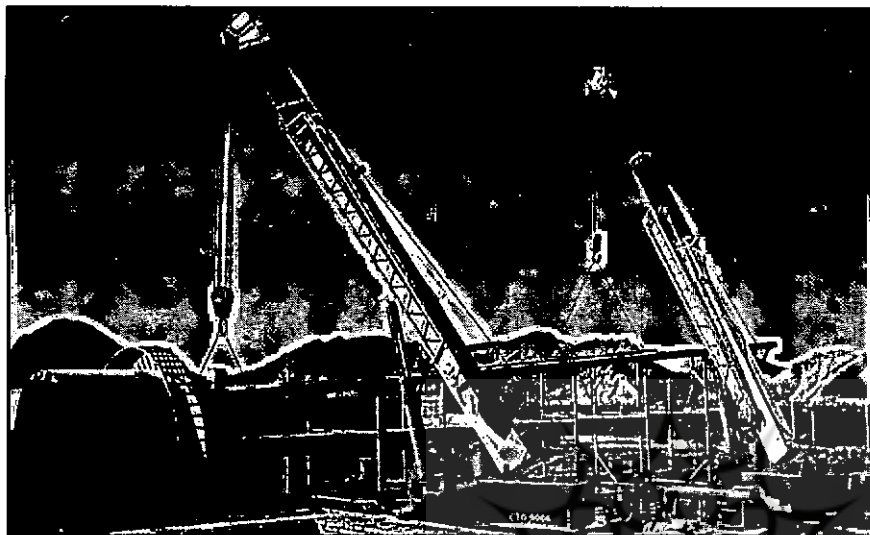
ایجاد و یا کمک به ایجاد واحدهای تولیدی بنیادی که سبب تسریع توسعه اقتصادی می‌شوند نیز از تأثیرات اصلی این بانک‌ها بشمار می‌آیند.

ب) اثرات غیرمستقیم فعالیت‌های بانک‌های توسعه‌ای: بجز اثرات اصلی یاد شده، بانک‌های توسعه‌ای یک سلسله اثرات جنبی نیز بیار می‌آورند. شاید مهم‌ترین اثر جنبی و غیرمستقیم بانک‌های توسعه‌ای، اشاعه تفکر صنعتی و مدیریتی-علمی در جامعه باشد. تقویت آئینده‌نگری و دوراندیشی و

وضعیت آتی طرح‌ها از جنبه‌های اقتصادی - فنی (ارزیابی طرح‌ها) و آشکار ساختن نقاط قوت و ضعف سرمایه‌گذاری‌ها - بانک‌های توسعه‌ای به منظور ارزیابی دقیق طرح‌ها ناگزیر از استخدام گروه کارشناسان بسیار متخصص و مجرب در بسیاری از رشته‌های اقتصادی، بازرگانی، حسابداری، مهندسی و حتی حقوقی هستند. اگرچه بکارگیری چنین

خصوص در مواقع بحران‌های شدید اقتصادی مصداق پیدا می‌کند.

بدیهی است که در کلیه این موارد، بانک‌های توسعه‌ای بنا بر علت وجودیشان، در صورت سودآور شدن واحدهای تحت اداره، می‌کوشند تا آنها را از طریق سازمان بورس یا از طرق دیگر به بخش خصوصی واگذارند.

▲ وارد شدن بانک‌های توسعه‌ای در اجرای طرح‌ها، جزو وظایف اصلی آنها نیست.

تخصص‌هایی متضمن هزینه‌های بالایی است، ولی نتایج کار این کارشناسان که مینجر به صرفه‌جویی‌های قابل توجه و جلوگیری از زیان‌های احتمالی برای بانک خواهد شد، هزینه‌های مذکور را جبران می‌نماید.

(۲) برخورداری از وام‌های کم بهره با اقساط کم و بسیار طولانی مدت و حتی وام‌های بلاعوض دولتی و سایر تسهیلات و کمک‌های دولتی مانند تخفیف‌های مالیاتی و برخی از معافیت‌های گمرکی - بانک‌های توسعه‌ای برای انجام وظایف متعدد و ایفای نقش‌های حیاتی خود در اقتصاد کشورها، حداقل در مراحل اولیه، به اینگونه وام‌ها و کمک‌های دولتی سخت وابسته‌اند.

(۳) تعیین زمین اجرای طرح‌ها به عنوان رهنه تسهیلات اعطایی - بانک‌های توسعه‌ای بر خلاف بانک‌های تجاری که رهنه خارج از طرح نیز می‌پذیرند، معمولاً می‌کوشند تا زمین طرح و به تبع آن، ماشین‌آلات و ساختمان و تأسیسات طرح را در گرو خود بگیرند. این امر ناشی از این تفکر عقلایی است که بانک‌های توسعه‌ای حتمی و صحیح طرح اهمیت بیشتری می‌دهند تا به سود تسهیلات اعطایی.

(۴) نظارت دقیق بر اجرای طرح و بر فعالیت شرکت‌های تولیدی - بانک‌های توسعه‌ای طی مرحله

بانک‌های توسعه‌ای و خطرات سرمایه‌گذاری‌ها

ماهیت فعالیت‌های بانک توسعه‌ای به مراتب بیش از ماهیت فعالیت‌های بانک تجاری، با خطرات آمیخته است، زیرا بانک‌های توسعه‌ای با طرح‌هایی که معمولاً جدید و ناشناخته هستند و دوره اجرای آنها هم طولانی و نیازمند سرمایه‌گذاری‌های کلان است، سر و کار دارند.

پیش از این گفتیم که بخش قابل توجهی از فعالیت‌های بانک‌های توسعه‌ای را فعالیت‌های حمایتی و تشویقی تشکیل می‌دهد. این فعالیت‌ها نیز اغلب پر خطر و پرهزینه است و در مراحل اولیه از بازدهی کمی برخوردار است.

چون بانک‌های توسعه‌ای علاوه بر توجه به اجرای طرح‌های توسعه‌ای، باید به وظیفه تجهیز و تأمین سرمایه خود نیز عمل کنند تا قادر به ادامه فعالیت باشند، لذا این بانک‌ها به منظور کاهش (و نه الزاماً رفع) خطرات سرمایه‌گذاری‌ها و حفظ توانایی مالی خود، به روش‌هایی توسل می‌جویند. مهمترین روش‌های کاهش خطرات سرمایه‌گذاری‌ها از جانب بانک‌های توسعه‌ای به شرح زیر است:

(۱) انجام پیش‌بینی‌های هر چه دقیق‌تر از

برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، نظم‌یابی فعالیت‌های مالی شرکت‌ها، کاربرد روش‌های نوین حسابداری و حسابرسی و پایه‌ریزی مدیریت علمی، از جمله دستاوردهای بانک‌های توسعه‌ای در جامعه است.

بانک‌های توسعه‌ای به واسطه بررسی‌های کارشناسان خود به ارتقای سطح تحقیقات کاربردی در جامعه نیز مدد می‌رسانند. کمک به تمرکزگریزی در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اجرایی اقتصادی نیز از جمله مهمترین نتایج حاصل از فعالیت‌های بانک‌های توسعه‌ای در جامعه است.

افزایش سطح واقع‌بینی در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های دولتی و کمک به افزایش کارایی در بخش دولتی از طریق مطرح کردن مشکلات اجرایی واحدهای تولیدی و خدمات تولیدی برای برنامه‌ریزان اقتصادی جامعه، و جلب اعتماد ملی و بین‌المللی نسبت به عملکرد خود بانک و عملکرد اقتصادی جامعه نیز از تأثیرات اصلی این بانک‌ها بشمار می‌آیند.

سرمایه‌گذاری مستقیم بانک‌های توسعه‌ای

اگرچه وارد شدن بانک‌های توسعه‌ای در اجرای طرح‌ها، جزو وظایف اصلی آنها نیست و همانطور که تاکنون نشان داده‌ایم، این بانک‌ها عمدتاً وظیفه وامدهی و ارائه خدمات مشاوره‌ای را دارند، با این حال، بانک‌های توسعه‌ای بنا بر دلایلی چند، ناگزیر به ورود در سرمایه‌گذاری مستقیم در طرح‌ها می‌شوند. مهمترین این دلایل را می‌توان موارد زیر دانست:

(۱) عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در برخی از زمینه‌ها که سودآوری نامعلوم و خطرات زیاد دارد، مانند طرح‌هایی که برای نخستین بار مطرح می‌شود و یا طرح‌هایی که در مناطق محروم اجرا می‌گردد. بنابراین، سودآوری کمتر و خطرات بیشتر، از عوامل عمده عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در برخی طرح‌هاست. در اینصورت، بانک‌های توسعه‌ای برای پر کردن این خلأ خود اقدام به سرمایه‌گذاری مستقیم در این زمینه‌ها می‌نمایند.

(۲) دسته دیگری از مسایل مانند پایین بودن توان مالی بخش خصوصی و پرهزینه بودن طرح، پیچیدگی تکنولوژی، نیاز فراوان طرح به تخصص‌ها و مهارت‌ها، طولانی بودن مدت اجرای طرح و در نتیجه، دوره طولانی بازدهی سرمایه و یا به طور کلی، عدم آشنایی سرمایه‌گذاران خصوصی با فواید بلندمدت سرمایه‌گذاری‌های تولیدی.

(۳) عدم تمایل و یا عدم توانایی بخش خصوصی در اداره واحدهای نیمه فعال و یا متوقف. این امر، به

Development Bank in a Fast Developing Economy. In: Searchlight on Development Banking/ A Compendium of IFCI Silver Jubilee Memorial Lectures/ 1973 - 1983/ Industrial Finance Corporation of India/ 1984/ New Delhi/ India.

9) Baum, Warren C./ The Project Cycle/ Finance and Development/ 1970.

10) UNIDO/ World Bank/ Development Banking in the 1980's/ UNIDO/ World Bank Symposium/ Zurich/ June 1979.

زیر نویس‌ها

1) Baum, Warren C./ The Project Cycle/ World Bank.

گفتنی است که «بررسی طرح» همان «مطالعات امکان‌سنجی» یا تهیه «گزارش توجیهی» است، در حالیکه ارزیابی طرح (Project Appraisal)، بازیابی کلی «بررسی طرح» است. اینکه کدامیک وظیفه بانک توسعه‌ای است، بستگی به درجه پیشرفت بخش خصوصی آن کشور دارد. گاه نیز ممکن است با رشد شرکت‌های مشاوره‌ای در بخش خصوصی، بانک توسعه‌ای به منظور تقویت بخش خصوصی، حتی بخش عمده‌ای از این فعالیت‌ها را به بخش خصوصی واگذارد.

۲) توضیح آنکه بررسی‌های سازمانی و مدیریتی در بانکداری توسعه‌ای ایران معمولاً در حیطه بررسی فنی انجام می‌گیرد.

۳) در این مورد، می‌توان به تجربیات بانک صنعت و معدن به شرح زیر اشاره کرد:

- طرح‌های سیمان با ظرفیت ۵۰۰ تن در روز طبق بررسی‌های انجام شده در بانک صنعت و معدن، اقتصادی نبوده، بلکه ظرفیت‌های بالاتر از ۳۰۰۰ تن در روز اقتصادی شناخته شده است (نیمه دوم دهه ۱۳۶۰).

- همچنین، طرح‌های کاشی با ظرفیت پایین‌تر از ۱ میلیون قالب نیز در این بانک اقتصادی شناخته نشده است (اواخر نیمه اول دهه ۱۳۶۰).

در هر دو صورت فوق، متقاضیان طرح‌ها صرفاً پس از اصلاح ظرفیت موافقت اصولی خود توانسته‌اند از بانک صنعت و معدن وام بگیرند.

- تکنولوژی تولید آجر ماسه آهکی بنا بر دلایل ارزیابی فراوان، نیاز فراوان به متخصص و عدم نیاز اکثر مناطق کشور (به علت دارا بودن خاک رس برای تولید آجر سفال) فقط برای مناطق فاقد خاک رس، توسط بانک صنعت و معدن توجیه پذیر بوده است.

در نتیجه، این بانک به هیچیک از متقاضیان در این زمینه، تسهیلاتی اعطا ننموده است.

جنبه موقت دارد و به محض رفع مشکلات یاد شده، متوقف می‌شود.

آنچه در این بخش بیان شد، تصویری از یک بانک توسعه‌ای مطلوب بود. در واقع، بانک‌های توسعه‌ای به علت حالت بینابین خود (دولت - بخش خصوصی)، معمولاً در کشورهایی که بخش دولت جنبه تصدیگری شدید در امور اقتصادی دارد، ممکنست از اهداف یک بانک توسعه‌ای مطلوب دور شوند و به صورت یک ابزار اجرایی دولت در بیایند و استقلال خود را از دست بدهند، در حالیکه در کشورهایی که دولت‌ها، بیشتر به سمت حاکمیت‌گرایی سیر می‌کنند، به ویژه زمانی که بازار سرمایه نیز رشد قابل توجهی می‌یابد، بانک‌های توسعه‌ای از استقلال بیشتری برخوردار می‌شوند و به سوی تحقق اهداف بانک توسعه‌ای مطلوب گرایش می‌یابند.

در بخش‌های آینده که به تجربه کشورهای مختلف می‌پردازیم، این مسایل را بیشتر باز خواهیم کرد.

فهرست منابع

1) Diamond William/ Development Banks/ International Bank for Reconstruction and Development/ Baltimore/ John Hopkins Press/ 1957.

2) Diamond William (Edited by) Development Finance Companies, Aspects of Policy and Operation/ Vakil, Feffer and Simons Private Ltd/ 1968/ Bombay/ India.

3) Kane, Joseph A./ Development Banking, an Economic Appraisal/ 1975/ D.C. Heath and Company/ Lexington/ U.S.A.

4) Basu, Saroj K./ Theory and Practice of Development Banks, A Study in the Asian Context/ Bombay/ Asia Publishing House/ 1965.

5) Boskey, Shirley/ Problems and Practices of Development Banks/ International Bank for Reconstruction and Development/ The Johns Hopkins Press/ 1959/ Baltimore/ U.S.A.

6) Houk, J. T. Dock/ Financing and Problems of Development Banking/ New York/ Praeger Publishers/ 1967.

7) Adler, Robert W. and Mikesell, Raymond/ Public External Financing of Development Banks in Developing Countries/ Eugene, Oregon/ University of Oregon/ 1966.

8) Bachem, Hans Erich/ New Aspects of Development Banking/ Kheradjau, A. G./ The

اجرای طرح و مراحل بعد از بهره‌برداری نیز از طریق کارشناسان نظارت و سایر کارشناسان خود پس از خاتمه اجرای طرح، همچنان با واحدهای تولیدی ارتباط نزدیک خواهند داشت. هدف بانک‌های توسعه از این ارتباطات مداوم و نزدیک با طرح‌ها و واحدهای تولیدی، همانا حفظ منافع خود در این شرکت‌هاست. کارشناسان بانک‌های توسعه‌ای طی ارتباطات مستمر و نزدیک خود با طرح‌ها و واحدهای تولیدی، می‌کوشند تا در صورت بروز هر گونه مشکل در کلیه زمینه‌های فعالیت شرکت‌ها، با ارایه پیشنهاد‌های سنجیده و بموقع به رفع آنها بپردازند.

۵) نسبت معین وام اعطایی به مقدار کل سرمایه ثابت طرح - بانک‌های توسعه‌ای براساس تجزیه و تحلیل‌های انجام شده مطابق با تجارب خود دریافته‌اند که بین میزان وام اعطایی به متقاضیان و کل سرمایه ثابت طرح، باید نسبت معینی برقرار باشد. بدیهی است که نسبت‌های پایین‌تر از نسبت مذکور، از

تقویت آینده‌نگری و دور اندیشی و برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، تنظیم‌یابی فعالیت‌های مالی شرکت‌ها، کاربرد روش‌های نوین حسابداری و حسابداری و بسایر بنی مدیریت علمی، از جمله دستاوردهای بانک‌های توسعه‌ای بشمار می‌روند.

میزان خطر وامدهی می‌کاهد.

۶) تنوع بخشیدن به فعالیت‌های بانک - بانک‌های توسعه‌ای با تخصص‌ها و تجارب وسیع خود در امور اقتصادی، ممکنست برای تأمین اعتبارات بیشتر و یا برای جبران زیان‌ها و یا پایین بودن بازدهی منابع مالی سرمایه‌گذاری شده یا اعطایی خود، به سرمایه‌گذاری در فعالیت‌هایی مانند تجارت مود اولیه یا اجاره‌دهی ماشین‌آلات یا غیره وارد شوند.

۷) برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت آموزشی برای مدیران شرکت‌های وام‌گیرنده - بانک‌های توسعه‌ای ممکنست با برگزاری دوره‌های خاص آموزشی، سطح آگاهی مدیران شرکت‌ها را در کلیه زمینه‌های لازم ارتقا بخشند و از این طریق، کارایی شرکت‌ها و در نتیجه، سودآوری آنها را افزایش دهند.

۸) در اختیار گرفتن اداره شرکت‌ها - بانک‌های توسعه‌ای معمولاً در شرایط غیرعادی مانند بروز بحران‌های اقتصادی و یا کمبود شدید مدیران، به منظور سرپا نگهداشتن شرکت‌ها و حفظ منافع خود در آنها، به ناگزیر مدیریت آنها را بر عهده می‌گیرند. درگیری بانک توسعه‌ای در مدیریت اجرایی شرکت‌ها